

När någon utnyttjar en lucka i lagen för att sänka skatten, är det då okej att ta ut den ”undanhållna” skatten ändå, med hänvisning till så kallad genomsyn och allmän moral? Nej, genomsyn har grumliga motiv och strider mot legalitetsprincipen. Luckor i lagen är ett jobb för lagstiftaren, inte för Skatteverket, hävdar **Anders Hultqvist**.

Luckor i lagen är inte Skatteverkets jobb

De senaste månaderna har advokater och företrädare för Skatteverket debatterat om åtgärder mot så kallat skatteupplägg.

Enskilda finner tillsammans med sina skatterådgivare möjligheter enligt gällande lagstiftning att nå en lägre beskattning än vad som kanske var meningen när lagstiftningen infördes. Ofta är det konsekvenser av lagstiftningen som ingen tidigare tänkt på. Detta fenomen kallas ofta för luckor i lagen.

Visst kan sådana så kallade upplägg ibland sticka i ögonen på oss. Frågan är dock vem som äger problemet att komma till rätta med dessa företeelser: Rättstillämparna – Skatteverket och domstolarna, eller lagstiftansvariga – regering och riksdag?

Vill rättstillämparna göra något åt fenomenet, blir så kallad genomsyn enligt dess

förespråkare botemedlet för att täppa till luckorna och ”ta ut skatt ändå”.

Givetvis skulle vi inte ha haft denna debatt, om beskattningen hade följt lagregler som tillämpas på traditionellt sätt. Finns det då någon annan verifierbar metod eller rättslig princip?

Motiveringarna i dessa rättsfall är ofta grumliga. Mig veterligt finns ingen som har kunnat förklara den röda tråden i dessa fall. Någon metodologi har inte presenterats, varken historiskt eller internationellt.

Det hävdas i stället att det är fråga om moraliska ställningstaganden, det vill säga att den skattskyldige förfarit illojalt. ”Tax reduction is evil, when it is done evilly”.

Således finns inga säkra metoder för att utreda detta. Därför är det omöjligt att förutse en tillämpning av genomsynsresonemang.

Att skattetillägg dessutom påförs är obegripligt. Det borde vara ursäktligt att in-

Anders Hultqvist

docent i skatterätt, juris dr på avhandlingen ”Legalitetsprincipen vid inkomstbeskattning”.

”Grundlagen förutsätter att skatt beslutas i lag.”

te förutse det oförutsägbara.

En sådan beskattning strider mot legalitetsprincipen och därmed också mot den svenska grundlagen, som förutsätter att skatt beslutas genom föreskrifter i lag. I praxis har Regeringsrätten genom RÅ 2004 ref 27 vägrat att tillämpa genomsynsresonemang, trots att förfarandet var minst lika uppseendeväckande som de som nu diskuteras.

”Rättshandlingars verkliga innebörd”, som domstolen uttryckte det, kan rimligen inte vara något annat än den civilrättsliga, eftersom dessa bestäms i civilrätten och inte i skatterätten.

Effekten blir då att rättstillämparna får underlåta att beskatta i dessa fall, trots att det kan uppfattas som moraliskt uppseendeväckande.

Å andra sidan har Sverige ett snabbt lagstiftningsmaskineri. Det är till och med möjligt att beskatta retroaktivt från den tidpunkt då

regeringen har lämnat en skrivelse om detta till riksdagen, varvid allmänheten blir informerad och kan inrätta sig efter detta.

Problemet med luckor i lagen återbördas då till de organ som enligt grundlagen har att ansvara för skattelagstiftningen, nämligen regering och riksdag.

Jag föreslår därför att finansdepartementet tillsätter en ”Tättningskommission”, som tillsammans med Skatteverket och företrädare för näringslivet, får ”täta” sådana luckor i lagen allteftersom de uppmärksammas.

Rättstillämparna får då ägna sig åt att fullgöra sin uppgift enligt grundlagen: att opartiskt tillämpa lag i stället för att ta över lagstiftarens uppgift.

Di TIDIGARE INLÄGG

22/2, 5/3, 7/3 och 12/3